

פרוטוקול מס' 281

מישיבת ועדת הכלכלה

ביום שלישי, כ"ה באדר תשל"ז (15.3.77) בשעה 13.15

נ כ ח ו :

חברי הועדה: היו"ר י. הורביץ
א. אנטבי
י. ז. אמיר
פ. גרופר
ס. דרובלס
א. זילברברג
י. דרניצקי (יורין)
י. כהן
א. לבנבראון
י. מודעי
י. פרנק

מוזמנים: י.פ. פלקסר
ש. זייד
ש. חזקיהו

מזכיר הועדה: ד. לב

רשמה: ד. בלוטרוזן

סדר - ה י ו ם : סיכום עבודת הועדה.

היו"ר י. הורביץ: גבירותי ורבותי, אני פותח את הישיבה.

סיכום עבודת הוועדה

היו"ר י. הורביץ: כמה מלים לסיום המושב. איני יודע אם הועדה עקבה כל-כך בדריכות אחרי הארועים השונים. היתה מעמסה של דברים שפיגרנו בהם, אבל קיימנו כ-290 ישיבות. השתדלנו, עד-כמה שאפשר, לרדוף אחר המאורעות. איני יודע אם תרמנו הרבה, אבל חברים עשו כמיטב יכולתם. ההשתתפות, יחסית לכנסות אחרות, היתה די ערה. תקופה כה קשה למדינה נדמה לי שלא היתה. אזרחים לא הרגישו במצב הקשה בו היתה נתונה המדינה. אינני יודע אם תרמנו כדי לעודד את דעת הקהל. אני רוצה לאחל לכל ועדה של הכנסת שתהיה טובה כמו שלנו, מבחינת יחסי חברות והמתח המינימלי בין החברים. עד-כמה שאפשר ניווטנו או התנהגנו כלי מיצבור של כעסים ומתחים. חשוב שאפשר לשבת יחד מתוך חברות וידידות. זו היתה מעלה גדולה. אני מאחל לוועדה הבאה שיקוימו בה יחסי כבוד וחברות בין חברי הועדה מהסיעות השונות. אומרים על חברי הכנסת שהרמה שלהם איצה מתאימה וההתנהגות שלהם והיחסים ביניהם אינם הוגנים. אני מקווה שבוועדה שלנו זה לא השתקף. הרמה היתה מתאימה לנושאים שעסקנו בהם. היטאנו את רצון הציבור. פעם נאמר על יהושע רבינוביץ, יהושע המופים. הוועדה שלנו היא הועדה של הצרכנים ושל החקלאים. נזכר בוועדה כוועדת לוחמת קצב ופסח גרופר.

אני מודה על החברות והיחסים ההוגנים. אני מאחל לתרבינה ועדות כאלה בין ועדות הכנסת.

י. מורעי: כבר חצי שנה לא דיברתי בוועדה הזאת, לא מפני שהיושב-ראש אשם, פשוט לא הייתי.

במאזן לאחור: הועדה עבדה קשה, ו-290 ישיבות זה זרפה, אבל איני חושב שהוועדה תרמה הרבה. אם במשך שלוש שנים יכול היה להתחולל מה שהתחולל סביבנו, לא עשינו עבודה טובה. אני אומר את זה למלא הסולידריות הקולגיאלית, כשותף מלא בעשייה. באיזה מקום אנחנו שותפים, אי-אפשר להתנער מזה. מה שקרה סביבנו בכלכלה ובמשק צריך להיזקף לחובתנו.

הועדה תיכנס להסטוריה כוועדת נזוהת קצב ופסח גרופר. וועדה הזאת לא היתה יצרנית, אבל היה לה פדיון גבוה בכל הנוגע לחקלאות.

פ. פלקסר: אני האיש שחזר מן הכפור, אין זאת-אומדת שאני אדיש לוועדת הכלכלה. כל פעם שאני שומע ברדיו את שם ועדת הכלכלה, מצטלצלת בי גימה רגשנית. אני עוקב אחר עבודת הועדה.

דובר על פדיון. אזכיר כמה דברים שהועדה עסקה בהם כאשר אני הייתי כאן והשיגה בהם תוצאות טובות. הועדה דנה ביסודיות בנושא האנרגיה והגישה מסקנות, מסקנות טובות. היה ענין תחבורה ציבורית. היתה ועדת משנה בראשות חבר-הכנסת מורעי. עשינו עבודה טובה מאוד. ההכלצות היו מקיפות. היה נושא הכדואים. הועדה אמרה דברה. אזכיר את חוק התיירות.

יש לוועדה זכות מסויימת בכך שמנעה הקמת חברה משלתית ליבוא תרופות, בשותפות עם קופת-חולים.

היו"ר י. הורביץ: מגדעת: לא סגרנו את חברת הקידום ליהלומים. המסקנות הצביעו על-כך שיש לסגור את החברה.

י.פ. פלקסר: ישבתי יחד עם החברים 3.5 שנים, ותקופה יותר ארוכה עם חלק מחברי הועדה. איני מנותק לגמרי מעבודת הכנסת. עוד כמה ימים ייצא ספרי על עבודת הכנסת. היום כתבתי מאמר ב"מבט" על הכנסת.

אני מאחל לכולם שיסתדרו יחד. איני יודע אם לאחל ליושב-ראש להמשיך להיות יושב-ראש. אני מאחל לו שתגשם משאלת-לבו.

י. פרנק: לועדה זו לא היו שינויים - מה שאין כן לועדת העבודה ולועדת הכספים - אבל היתה לועדה השפעה בכוח ידיעת הנושא, בכוח המעורבות של החברים מחוץ לכנסת בנושאים שהובאו לכנסת.

נאנו עכשיו מסיכום עבודת ועדת העבודה של הכנסת. ועדת העבודה של הכנסת ובמיוחד יושב-ראש הועדה גילו חריצות יתירה בנושאים שהובאו לועדה. אני גורס שיושב-ראש הועדה צריך להתריע ולהשפיע, ומעבר לסמכותו אף לחייב את החברים ללכת בדרכו. יושב-ראש הועדה הוא ראשון בין שווים והוא צריך להביא לזה שהועדה תתלכד בכוח אישיותו. מעבר לתשבחות שנאמרו על יושב-ראש ועדת העבודה, מותר לומר שבנושא זה התפישת הטובה יותר היא של סר הורביץ שהוביל את הועדה בדרך כזאת שתמיד, או כמעט תמיד, נוצרה הסכמה כללית. כמעט לא הצבענו. למרות שבמפלגות שונות היו שיקולים שונים, ידענו להתאחד סביב העיקר. במידה רבה זה חלקו של היושב ראש.

החברות והרוח הטובה ליכדה אותנו יותר מאשר בכל ועדה אחרת. בוועדה זו נוצרו יחסי חברות מעבר למה שנוצר בוועדות אחרות. אני מאחל לכולנו שנודע לראות את העניינים ולשמור על חברות טוב.

מ. דרובלס: מוצא אני לחובה נעימה להודות למזכיר הוטיק של ועדת הכלכלה מר פלקסר שיצא לגימלאות; נאחל לו בריאות טובה. ודאי נשארו לו הרבה מעשים לעשייה. הוא קבע הרבה את דעת הועדה. לדוב חברי הועדה היה כבוד אליו. וודאי לא היינו מגיעים להישגים שהגענו ללא עזרתו. יש לנו גם עובדים בוועדה הכלכלה, שאינם משתתפים באופן ישיר - שושנה ושמואל. אם מקבלים את החומר בזמן זה בזכות חריצותם ונאמנותם. הם משרתים אותנו נאמנה. בין העובדים, אחרון חביב - דוד, שמלווה אותנו בעבודתנו. אנחנו מקבלים עזרה מדוד והוא מאפשר לקיים עבודתנו נאמנה.

זו היתה תקופה טובה ויפה. ניסו, משום מה, להעמיד את ועדת הכלכלה בצל, אבל הועדה הנוכחית לא היתה בצל. היא טיפלה בדברים שנגעו לסקטורים רחבים מאוד. היא יכולה לרשום לזכותה הישגים יפים. למשל לא היה קל בעניינים אלה. הדברים הוגשו באופן חברי והרדי, על-ידי כל החברים, למרות שלכל אחד מאתנו השקפות ועמדות שונות. בסופו של דבר, דוב הפעמים לא היו הצבעות. נתקבלו דברים באמצעות שכנוע והחלפת דעות.

אם הועדה הקדישה יותר לנושא ספציפי - החקלאות, ניסו לקרוא לה: ועדת החקלאים. זה לא דע. טוב שעשינו זאת. הסקטור הזה היה ראוי לתשומת-לב.

אני מאחל לחברי הועדה שכל-אחד יצליח בדרכו. בוועדה נקשרו יחסי ידידות מעל ליריבות. היו חלוקי-דעות פה ושם, אך לא היתה גימה אישית. חלוקי-דעות לגיטימיים. בסופו של דבר כולנו תרמנו, כמיטב יכולתנו. נקווה שועדת הכלכלה הבאה תמשיך בדרך זו.

נ. קצב: בהזדמנות נאותה זו כמה מלים טובות ליושב ראש ולחברים, וכן לעובדים שסייעו לנו בעבודה. למרות ההתאגרות וההאבקות כאן בוועדה נהניתי מכך שכל-אחד דבר בעקרונות. זה לגיטימי.

ציפיתי ליותר מן הועדה הזאת. העדפתי את הועדה הזאת על ועדות אחרות. אחד היעדים שהיו לי היה קידום חוק הליכות המסחר. זה היה עיקר העיקרים של כניסתי לועדה זו. איני באה עכשיו לטעון. בהזדמנות חגיגית איזו טוענים. אבל לו היינו צותנים סצת יותר תשומת-לב

לתחום זה, היינו יכולים להעביר גם חוק זה. מה לעשות? הייתי חברת
כנסת חרשה. חשבתי שאם יש חוק מריצים אותו יום יום. אני מקווה שהועדה
הזאת, עם החברים האלה או בלעדיהם, תראה כאחד מייעוץ קבלת החוק הזה.
אני מקווה שיחול על החוק חוק הרציפות.

הועדה הזאת הביאה לתודעה בנושאים כלכליים ובנושאים
צרכניים. כזה נתנחם. אם לא היו לוועדה שיניים, לפחות את זה עשינו.
באופן אישי, מבחינת תודעה צרכנית, איני יודעת אם הצלחתי. אני רואה
שאתם מחייכים. זאת-אוטרת שהפצנו את התודעה הזאת בקרבכם.

נעם לי שיתוף הפעולה. בהצלחה.

א. לבנבראון: השתתפתי כבר היום בשתי ישיבות חגיגיות של ועדות.
זו הישיבה החגיגית הצנועה ביותר. בוועדות אחרות
השתתפו הטריים הקשורים לוועדה, פקידים בכירים של משרדים שונים. אולי
בגלל שהיושב-ראש הוא איש האופוזיציה.

לאווירה בוועדה - יושב-ראש הועדה הוא יושב-ראש
הועדה כולה, למרות שהוא משתייך למפלגה מסויימת. זכותו להביע את
העמדות שלו ואת הדעות שלו. בתור יושב-ראש הוא צריך לדעת להתעלות
על השתייכותו המפלגתית ולנהוג כלפי כל חברי הסיעה בשוויון. מבחינה
זו לי אישית אין על מה להתלונן. הרגשתי בוועדה זו די חופשי להביע
את עמדותי.

למרות שבישיבה חגיגית נוהגים לשבח, כדי שזה יהיה
אמיתי צריך להגיד את הדברים כפי שהם. לפעמים, לעתים רחוקות, היו
הופעות לא כל-כך רצויות, לא חיוביות. אני מתכוון בעיקר לישיבה האחרונה
בה היושב-ראש נאלץ ללכת והיה דיון על הצעת חברת-הכנסת קצב. אני מבין
כל-אחד, אבל רצוי לדעת להתגבר על הבדלי גישות מפלגתיות.

בקשר לנושאים שהיו בוועדה - היחס בין הנושאים שנדונו
אינו מאוזן. נושאי החקלאות תפשו מקום נרחב. יכול להיות שזה בגלל
הדכב הועדה. הועדה, כועדת כלכלה, היתה צריכה לאזן את הנושאים.

בקשר לאשמה שניסה חברת-הכנסת מודעי לקבל על עצמו -
אם כך המצב, יש לנו חלק בזה - אפשר להגיד את זה באופן כללי בכל ועדה.
לצערי המציאות היא כזאת, שלא לוועדה ולא לכנסת יש מה להגיד ביחס למתרחש
במדינה שלנו. המשטר הפורלמנטרי הוא כזה שלמעשה הממשלה היא הקובעת.
אנחנו לא קובעים הרבה. איני רוצה לזלזל בחשיבות פעולת הועדות.

אני מצטרף לברכות לכל מי שימשיך להיות בוועדה.

תמיד אפשר ללמוד מליקויים. אני מאחל למי שימשיך בוועדה לפעול יותר
טוב. הצלחה לכל החברים. אדוני היושב-ראש, מעבר להבדלי הגישות הפוליטיות
אני מאחל לך הצלחה.

א. זילברברג: אני רואה בישיבה של היום נימה אישית. אני נפרד
מן הכנסת הזאת. אני מאחל לכולם שיגיע תורם לעשות
זאת בלב כל-כך קל ונוח. הייתי בשתי כנסות. מי ששואף להיות שר, ברור
שזו לו רק התחלה. לאדם נודמלי כמוני להיות חבר כנסת בשתי כנסות זה
הדבר הגדול ביותר שיכול לקרות, בפרט ליהודי שעבר את השואה. אני נפרד
מן החברים באופן אישי. זו היתה ועדה נעימה. גם השיחה נעימה.

את העבודה שלי התחלתי במושב. כאשר הקמנו את המושב
הגיעה פעם משלחת מחוץ-לארץ, מטעם המגבית, לראות איך בונים מושבים.
ביגש אלי יהודי ושאל: למי שייך כל זה. אמרתי: לעם ישראל. מי זה
עם ישראל? יש בעל בית. אמרתי: זה שייך לקרן-הקיימת-לישראל. היהודי
הזדקף ואמר: זה אני. בעיירה בה גד היה גובה של הקרן הקיימת לישראל.

בועדה הזאת היה כל אחד מזדקף ואומר: זה אני. היה יושב-ראש הורביץ; היה יושב-ראש תמיר. אצל כולם נהניתי להגיד שזה אני, כי הייתי שותף לכל הטוב ולכל הדברים שנעשו בועדה. נעשו דברים יוצאים-מן-הכלל. עוררנו הרבה בעיות שאף אחד לא שם לב אליהם. העבודה המשותפת תרמה רבות.

פ. גרופר: אני מצטרף לכל מה שנאמר. זו כנסת ראשונה שלי. כאשר נכנסתי לכנסת הזאת נאמר, שועדת הכלכלה היא אולי אחרונה בחשיבותה. עשינו כמיטב יכולתנו בראשות יגאל הורביץ. שיתוף הפעולה היה יוצא-מן-הכלל. הועדה עשתה עבודה חשובה. זו יכולה להיות אחת הועדות החשובות. אין נושא במדינה שאי-אפשר להביא לוועדה הזאת. אם קרה מקרה במשק, תוך שבוע-שבועיים הובא הנושא לדיון, ולא כעבור חודשיים-שלושה. הצלחנו להביא נושאים לדיון תוך שבוע-שבועיים.

יחסי החברות טובים, אף-על-פי, שחברת-הכנסת קצב כעסה עלינו לפעמים, אבל היא סלחה לכולם. ניפרד כידידים ונאחל לכולנו לחזור.

י. ז. אמיר: אני מצטרף לכל הברכות.

א. אנטבי: גם אני מצטרף לברכות.

י. דרניצקי (יודין):

אני מודה ליושב-ראש הועדה, למזכיר הקודם ולמזכיר הנוכחי, לכל חברי הועדה ולמסננוגדפיסטיות שתמיד שוכחים אותן על המאמץ והרצון הטוב שגילו בעבודת הועדה.

אשר לוועדת הכלכלה - הצטרפתי לוועדת הכלכלה מדעוני החפשי. הערפתי ועדה זו על-פני כמה אחרות. ועדת הכלכלה דרושה לכנסת. היא מטפלת בעניינים שועדת הכספים אינה יכולה לטפל בהם. ביקשתי כל הזמן = מברוקסי לא ניתן לי - לקיים פעם בינינו שיחה על נושאי הפעולה של ועדת הכלכלה. אני מאחל לוועדת הכלכלה שתיבחר שתיכנס לפני ולפנים הסתדרחש. במשק, שלא תדון רק על בעיות תחיקתיות או אחרות, שדרושה להן גושפנקה של הועדה, אלא בלי לחכות להזמנה תרד לענף אחרי ענף, מפעל אחד מפעל, ותאמר דברה, כי שם נעשים הדברים החשובים ביותר במדינת ישראל.

י. ז. אמיר: אני מאחל לך, אדוני היושב-ראש, להמשיך כיושב-ראש ועדה. אני שומע רק תשבחות. בזמן הקצר שהייתי פה נהניתי מאוד, בעיקר מהמסקנות המהפכניות בקשר לעתיד אילת.

הי"ר י. הורביץ: מתוך הרגל נוהגים או לשבח מדי או להלקות יותר מדי. אין איזון.

עשינו כמה דברים. הרבה לא יכולנו. אם להצטרף לדברי ביקורת: כלפי הממשלה לוועדות אין כוח, פוט לזה - לאשר או לא לאשר. המלצות נכנסות למגירה. יש מה לטעון. זה נושא אחד.

נ. קצב: מה שעשינו בקשר לצרכנים מבוצע היום בממשלה.

הי"ר י. הורביץ: הנהגנו כמה וכמה דברים - שחברי ועדה מעלים נושא ודנים בו. פעם היה על זה מאבק שלם. היועץ המשפטי חיווה על-כך דעתו. הנהגנו את זה. היה הסכם בין חברים מכל הזרמים, שאם אחד החברים רוצה להעלות נושא, אי-אפשר לומר: אני מסרב. השתדלנו, עד-כמה שאפשר, לאפשר דיונים בנושאים שהועלו על-ידי החברים.

ענין קל - ענין טיסות השכר. היום משלמים 300 דולר
במקום 900 דולר. אתם יודעים מה זה? היה לנו חלק חשוב בויכוח הזה.
אני רוצה לקרות שהשפענו.

כל הדברים חולפים. מה שנשאר זה זכרונות היחסים
זאשיים. אני מקווה שהיחסים היו טובים ויהיו כך בעתיד.

הישיבה נעולה.

(הישיבה נועלה בשעה 14.10)